

САБОРНИК

БИЛТЕН БЕОГРАДСКЕ САБОРНЕ ЦРКВЕ
СВЕТОГ АРХАНГЕЛА МИХАИЛА

МОЈА СЛАВА - СВ. ВЕЛИКОМУЧЕНИК ДИМИТРИЈЕ - МИТРОВДАН

ЖИТИЈЕ СВ. ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ДИМИТРИЈА

Рођен је у Солуну, по вековном предању самих Солуњана, док византолози тврде да је рођен у Сирмијуму, на тлу данашње Сремске Митровице. Отац му је био солунски војвода. Живели су у време великих прогона хришћана, па су његови родитељи веру држали тајно, молећи се у скривеној молитвеници своје палате, пред иконама Господа и Богородице, пред којима је горело кандило. Сиромасима су често делили милостињу. Но, били су дуго бездетни, али су се неодступно молили Господу за наследника. Када их је Бог, напоследку, благословио сином Димитријем, славио је цео Солун.

Још као дечака, отац је Димитрија у њиховој тајној молитвеници крстио и поучавао вери Христовој. По очевој смрти, будући да је био храбар и паметан младић, цар Максимијан је поставио Димитрија за царског намесника целе Солунске области. Наложиио му је да гони и убија хришћане. Димитрије је у Солуну дочекан од народа са великим почастима, али царев захтев није послушао. Јавно је исповедао веру у Христа, славећи Га увек и свуда, због чега је за Солуњане постао други апостол Павле. Када цар Максимијан сазна да је Димитрије много народа крстио у хришћанство, разгневи се и пошаље по њега. Димитрије предаде свом верном слуги Лупу све своје имање, речима: "Раздај ово земаљско богатство, да потражимо себи небеско". Пред царем отворено исповеди веру у Христа, разобличујући његово безбожништво. Цар га баца у тамницу. Ђаво му је у тамници приређивао разне салбазни, али је то само јачало његову веру. Постом и молитвом припремао се за мученички венац. Јавио му се и Анђео Божији, крепећи га речима: "Мир ти, страдалче Христов, буди храбар и крепи се!"

Цар је приређивао народу представу у којој је мегданција Лије побеђивао противнике на бини и бацао их на подигнута копча, док је народ одушевљено гледао како у мукама издишу. Кад није било противни-

ка, изводили би недужне хришћане. Видевши то Димитријев ученик Нестор, затражи од Димитрија благослов да савлада Лија. Он победи Лија, али цар наложи да га због тога посеку мачем, а Димитрија у знак освете избодоше у тамници копљима. Св. Димитрије тако пострада 8. новембра, током молитве. Хришћани га тајно сахранише, а над тим местом, много времена касније, подиже се црква у његову част. Од његових нетрулежних и мироточивих моштију долазила су бројна исцељења, међу њима и илирског велможе Леонтија, који, у знак захвалности, на том месту подиже нов, велики храм. У њега положише мошти Св. Димитрија у сребрни кивот, опточен драгим камењем.

Током историје, Св. Димитрије је пројављивао многа чуда, а понајвише у Солуну, чији је заштитник. Запретио би огњеним искрама из кивота свакоме ко би покушао да измести његове свете мошти, па одатле никада нису ни однете. Спасавао је Солун од најезда непријатеља, пожара, глади и ропства, заузимајући се ватрено за Солуњане, а потом и васцело Православље. Руси га сматрају заштитником Сибира, који је на његов празник освојен 1581. године. Култ Св. Димитрија се прославља од 6. века. Веома је слављен и у Цариграду, а Солуњани га сматрају првим после Господа. Током вишедневних Митровданских свечаности, Солуном иду бројне литије, организују се музичке и културне манифестације, као и трговачки вашари. Из Србије пут на Свету Гору води кроз Солун, а Св. Сава се, при сваком проласку кроз Солун, дуго молио Св. Димитрију за помоћ, како у личним духовним борбама, тако и за свој народ и васцело Православље.

ТРОПАР СВ. ДИМИТРИЈУ, глас 3.

У невољама нађе васељена великог заштитника, тебе мучениче,
који побеђујеш многобошце. Као што си уништио Лијеву гордост
и за борбу оснажио Нестора, тако се моли, Свети Димитрије,
Христу Богу да нам дарује велику милост.

ХРАМОВИ ПОСВЕЋЕНИ СВ. ДИМИТРИЈУ

Монументална солунска базилика посвећена Св. Димитрију, у којој су похрањене његове свете мошти, крајем 15. века је претворена у џамију, а почетком 20. века је оштећена пожаром. Данас је богато украшена, а њени мозаици су права ремек-дела византијске уметности. Храмови су му подигнути широм православне васељене, као једном од најслављенијих светитеља, пламеном борцу за веру Христову. У Србији су му, између осталих, посвећени манастири: Велика Ремета (на Фрушкој Гори), Дивљански (код Беле Паланке) и Згодачица (код Чукојевца, у Жичкој епархији).

КАКО ТРЕБА СЛАВИТИ СЛАВУ?

Пре Славе, свештеник у дому свечара свети водицу, а дан уочи Славе сви заједно присуствују празничном бденију у цркви. На дан Славе благосиља се кољиво (жито) и славски колач, који се пресеке у знаку крста и прелије вином. За Славу треба припремити: колач (од пшеничног брашна, квасца и освећене водице), славско жито, малу свећу за жито, славску свећу, црвено вино, уље и тамјан. Ако се славски колач не спрема у својој кући, треба га покропити освећеном водицом. Славски колач представља жртву благодарности Богу. Преламање колача у облику крста симболише Христово страдање на Крсту ради нашег спасења, а преливање вином - Његову Крв, којом се спирају наши греси и дарује нови живот. Жито је символ васкрсења и победе живота над смрћу - бачено у земљу, оно проклија и распада се, али из њега ниче клас који доноси много плода. Славска свећа треба да је од чистог пчелињег воска - као што пчеле праве мед, скупљајући сладак, мирисни сок са чистих и мирисних цветова, тако и молитва свечара треба да буде из чистог срца и мирисних душа. Она означава и Светлост Христову, која растерује таму из наших душа, домова и живота, уносећи радост, заједништво и пламен вере.

Славски обичаји се, кроз прослављање Светог, врше и за здравље, напредак и благодатање оних који славе, али и као молитвено сећање на душе покојних предака, који су славили ову Славу. Жито се не спрема, како се каткад погрешно верује, за покој душе Светитеља - сви су светитељи пред Богом живи и за све нас се моле, а наша молитва и труд око спремања Славе је наше ударје, жртва и благодарност Светоме и Господу.

На дан Славе сви одлазе на Св. Литургију, носи се жито и колач завијен у чисту, белу мараму, мало црног вина у бочици и свећица. Након Литургије, свештеник сече колач и благосиља вино, колач и жито, па сви заједно певају тропар Светитељу. Свештеник ломи колач са домаћином, свако од свечара прилази и три пута љуби колач, одговарајући на троструко свештениково: *Христос посреди нас, троструким: Јесте и биће!*

Нарочито се мора пазити да се не припрема мрсно јело за славу која пада у посни дан, у среду или петак преко године када није разрешен пост, или у време поста. У том случају, када Крсно име - Слава падне у посни дан, онда би требало славу славити само са припремљеном посном храном, а никако другачије. Посну Славу не би требало нико да слави на недостојан начин, нити да за посну Славу припрема славски ручак са мрсном храном. Боље је Славу уопште не славити, него је славити на недостојан начин. Морамо знати да Слава није ни јело ни пиће, није разуздано гошћење ни чашћење, већ слављење Божијих угодника.

Протојереј-ставрофор Жарко Гавриловић

О СЛАВЉЕЊУ СЛАВЕ КОД СРБА

Првохришћанска је вера, од Бога нам дана и од Светих апостола предана, да славимо Бога и Његове Светитеље. ... Свети Оци српски, Сава Равноапостолни, дао је нама православним Србима и једну посебну српску домаћу Славу - наше Крсно Име, тј. благословио је нашу српску породичну Славу: да свака српска породица, свака кућа и домаћинство слави онога Светитеља на чији су дан наши преци и праоци примили Христову веру и крстили се у име Св. Тројице. ... Када славимо своју домаћу и породичну Славу, не славимо је сами у кући, нити само у кући, него најпре са осталим православним хришћанима у Цркви, на заједничкој Светој Служби, Св. Литургији, где су присутни и сви Божији анђели и сви Свети, и где се спомињу сви наши живи и упокојени, па тек онда и у дому своје. И опет, у дому не славимо је сами, него у задрузи и заједници са својом породицом, са својим ближњима и сродницима, са суседима и пријатељима, и са сваким намерником Божијим који нам тога дана дође у дом, макар био и просјак и убожјак, поготову са њим. ...

Света Крсна Слава управо и има тај смисао и значај: да све нас окупи и сједини у једну праву братску Христову заједницу, у Свету Цркву као сабор Божији, као сабрање деце Божије, те зато Крсно Име и славимо у славу Божију и у част Светих, на наше спасење и обожење...

Епископ умировљени ЗХиП Атанасије (Јевтић)

ДА ЛИ СЛАВИМО СЛАВУ У ЖАЛОСТИ?

Зар треба да славимо само онда када смо весели и напредни? Наши преци дају нам друкчији пример. Цар Лазар је славио свога свеца уочи пораза на Косову. Војвода Тодор славио је свога Светога Ђорђа у тамници међу сужњима. Његова супруга била је у љутој жалости, па је ипак славила и примала госте. ... Свећа, хлеб, вино и гологлавост! Четири символа: светлост вере, зависност од Бога, љубав Божија и молитва Богу. То и јесте битно у прослављању крсних слава, Божијих светитеља, Божијих синова. ... Баш кад је жалост и мука, онда треба са већим усрђем славити и припадати свецима Божијим на молитву. Тада и свеци, односно Бог кроз свеце, више и хитније помаже. ... Само они не славе који славу сматрају весељем као и свадбу. Али, ти као учен човек треба да знаш и друге да научиш: ако се не свадбује у жалости, слава се слави и у жалости. И баш нарочито у жалости.

Св. владика Николај

Главни и одговорни уредник: протојереј-ставрофор Петар Л.Лукић. Уредник издања: Ивана Радовановић. Уређивачки савет: братство Саборне цркве.

Тел.храма: 011/2636-684. Факс: 011/2636-566. www.saborna-crkva.com. sabornik@saborna-crkva.com. Публикује се у 1000 примерака.

